

Bra länkar för pålitlig information om covid-19

- » www.1177.se
- » www.folkhalsomyndigheten.se/covid-19
- » www.krisinformation.se

400

FÄRRE fall årligen av tjock- och ändtarmscancer kan den kommande allmänna screeningen av de mellan 60 och 79 år bidra till. Men det förutsätter att många verkligen deltar.
Källa: RCC Samverkan.

Stort missnöje med upphandlingen i VGR

Upphandlingen av stomibandage i Västra Götalandsregionen har kraftigt begränsat tillgången på bandage och försämrat livskvaliteten för många människor. Möjligheten att få dispens har i praktiken försvunnit och upphandlingen gjordes utan kontakt med de som använder bandagen.

Text: **FREDRIK HED**

I stället för att få behålla ett bra fungerande bandage tvingas många människor med stomi i VGR att byta ner sig till något som inte passar. Det skapar stor osäkerhet, läckage och försämrar vården.

– Ansvariga bakom upphandlingen säger att de upphandlade bandagen ska vara likvärdiga. Men vem säger vad som är likvärdigt? Det kan bara den som använder bandaget göra. Många av våra medlemmar har tvingats prova flera olika bandage och upplever att inget är likvärdigt, säger Eva Kindvall Vinkvist, ordförande i ILCO Västra Götaland.

MÅNGA MÄNNISKOR har hört av sig till ILCO med synpunkter som att bandagen de tvingats byta till är sämre, att

Eva Kindvall Vinkvist.

FOTO: PRIVAT

Johanna Bratthammar.

FOTO: PRIVAT

de läcker, att de får hudskador och tvingas sjukskriva sig.

– Jag är lyckligt lottad som inte haft några problem med min stomi, ring eller påse på åtta år. Har varken haft läckage eller hudproblem, säger Johanna Bratthammar.

Men nu finns hennes ring och påse inte tillgängliga längre.

– De nya jag har fått måste jag byta varje dag för att inte få hudproblem. Jag har också haft mina två första läckage någonsin. Ett med varje påse jag har provat. Det gick inte heller att torka rent tillräckligt för att det inte skulle kladda i trosorna.

JOHANNA BRATTHAMMAR har alltid mått bra med sin stomi innan det påtvingade bytet.

– Jag frågade och fick till slut tillbaka den gamla ringen och påsen. Men jag kände mig begränsad och äcklig när jag både fick läckage och inte kunde få det ordentligt rent när jag tömde. Jag mådde psykiskt dåligt av det.

ILCO Västra Götaland har också genomfört en namninsamling med 907 underskrifter i protest mot upphandlingen.

– Det vi vänder oss starkast emot, förutom själva upphandlingen, är att möjligheten att få dispens i princip är helt borta.

Test med farmaceutiska tjänster på apotek

» **Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket**, TLV, ska i samarbete med apoteken genomföra en testverksamhet med farmaceutiska tjänster på apotek. Det kan vara rådgivning och andra insatser som på olika sätt stödjer läkemedelsanvändningen. Tjänster som har testats i mindre skala är exempelvis inhalationshjälp, hälsorådgivning och läkemedelssamtal. *

FOTO: GETTY IMAGES

”Man måste först prova upp till fem andra, sämre bandage, innan man kan ansöka om dispens och eventuellt få tillbaka sitt ursprungliga bandage.”

I den information som har gått ut till stomiterapeuter i regionen står det att dispens utöver det upphandlade materialet inte ska ske.

– Efter att vi har varit i kontakt med ansvariga personer har man dock återinfört så kallad medicinskt motiverad dispens. Men man måste först prova upp till fem andra, sämre bandage, innan man kan ansöka om dispens och eventuellt få tillbaka sitt ursprungliga bandage, säger Eva Kindvall Vinkvist.

ILCO VÄSTRA GÖTALAND vill att människor i VGR ska få tillgång till hela det sortiment som är godkänt av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, TLV, som är den myndighet som beslutar om vilka läkemedel och förbrukningsartiklar som ska ingå i läkemedelsförmånerna.

Andra upphandlingar har gjorts tidigare och åsikten från ILCO centralt är tydlig.

– Om en myndighet har beslutat att dessa bandage ska vara tillgängliga och ingå i läkemedelsförmånerna, då ska det vara likvärdigt över hela landet. Vi ska ha tillgång till hela sortimentet, säger Charlotte Bygdemo Toytziaridis, ordförande för ILCO. *

”Kan hålla med om att det är oroande”

Hallå där ...

... **Peter Amundin, Västra Götalandsregionens läkemedels- och hjälpmedelschef.**

Varför gör ni den här upphandlingen?

– 2017 fattades ett politiskt beslut att vi själva ska hantera medicintekniska produkter som är personligt förskrivna. Det handlar dels om ökad patientsäkerhet, kvalitet och ökad jämlikhet, men också att det finns en möjlighet att spara pengar genom att upphandla bland annat stomiprodukter.

Hur mycket pengar sparar ni?

– Vi sparar cirka 20 miljoner kronor per år under avtalsperioden som är 2+2 år.

För människor med stomi, hur blir den här upphandlingen bättre för dem?

– För de som tvingas byta, uppskattningsvis 2 800 personer, kan jag hålla med om att det är oroande och att det kan påverka deras livskvalitet. Men jag har också en förhoppning att det för en del av dessa ska finnas andra produkter som är lika bra eller till och med bättre. Jag har, via förskrivare, fått höra flera exempel på brukare som är nöjda med det som de har bytt till.

Varför är det så svårt att få dispens?

FOTO: PRIVAT

Peter Amundin.

– I och med att vi har gjort en upphandling kan det inte vara fritt val. Då behövs det en medicinskt motiverad dispens. Om man tidigare har testat olika varianter som inte fungerar, och förskrivaren gör bedömningen att inget annat fungerar, då finns det möjlighet att via dispensförfarande kunna få sin ursprungliga produkt.

Varför hade ni inte med patientrepresentanter i arbetet inför upphandlingen?

– Det blev fel och jag inser idag att det borde vi haft. Det måste vi hitta en bra process för inför framtiden.

Tycker du fortfarande att det var rätt beslut att upphandla?

– Jag vacklar lite där om jag ska vara helt ärlig. Vi kommer börja utvärdera det här till hösten. I det arbetet kommer vi att involvera ILCO. Sen får vi ta ställning till utfallet av utvärderingen i lugn och ro. *